

IPARI ÖRÖKSÉG TANMŰHELY

2018
Miskolc_Egyedi gépgyártó csarnok

A 2018-ban megalakult I'5 (Ipari Örökségi Tanműhely és Tábor) első akcióterülete Miskolcon az egykori DAM (KLM) és DiGép területén. Itt található Egyedi gépgyártó csarnok épülete volt.

Az Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar hallgatóinak részvételével létrejött szakmai műhely tevékenysége 2018. július 20-25. között zajlott helyszíni felmérésből; majd a későbbi rajzfeldolgozásból és kutatómunkából állt.

A SZIE Ybl és az Észak-Keleti Átjáró Kulturális és Tudományos-Közhasznú Egyesület közreműködésével létrehozott értékmentő tevékenység ez évi miskolci témája Tóth Viktor építész - a korábbi, hasonló tematikájú Acélváros 2016 felmérés tábora szervezője; az Észak-Keleti Átjáró tagja - javaslata alapján került kiválasztásra.

Az I'5 célját tekintve be szeretné mutatni az ipari örökség jelentőségét, mely a hazai műemlékvédelem jelenleg méltatlanul perifériára szoruló területét jelenti. A konkrét 2018-as projekt pedig az Egyedi Gépgyár értékeit és jelenlegi állapotát kívánta felmérni, szakmailag feldolgozni, valamint közzé tenni, és ezzel - a remények szerint - elősegíteni annak megőrzését és esetleges jövőbeli felújítását is.

Az I'5 kitűzött céljainak megvalósításához tartozó költés és egyben munkamódszer volt a meglehetősen rövidre szabott (mindösszesen 2 hónapnyi) idő. Ez alatt a felmérési anyag és a történeti értékekkel kapcsolatos információk begyűjtésétől a feldolgozástól keresztül el lehetett jutni a felmérés 3D-s modell és dokumentáció (környezet- és környező-épülettömegek ábrázolásával, a BIM rendszer használatával), a fűzőmunkák kutatási dokumentáció (a védési kutatási dokumentációk mintájára); valamint az ezekből készített kiállítási anyag és kiadvány elkészítéséig (a helyszínen készített több száz fotó és drón-felvétel felhasználásával is).

Az I'5 konkrét tevékenységeihez tartoztak még a tábor ideje alatt (és kívának tartozni a jövőben is) a szakmai előadások és tanulmányi kirándulások (az I'5 2018 Idején rudabányai és ózdi helyszínekkel), hogy ne csupán a felmérési munkák és feldolgozásuk során szerezzék az építészhallgatók hasznos gyakorlati tapasztalatot; hanem tágabb körökben is bővítsék szakmai ismeretüket.

Az Egyedi gépgyártó csarnok épületkomplexuma egy észak-déli; valamint egy kelet-nyugati tengelyre épülő, csarnokok összeépüléséből jött létre. A kelet-nyugati háromhajós (eredetileg „vasöntő műhely”), az észak-déli csarnok öthajós (eredetileg „gépműhely”). A háromhajós csarnokhoz később, a déli hosszfallal mentén hozzáépült egy újabb traktus, ami funkcióját és szerkezetét tekintve inkább független épületnek, mint mellékcsarnoknak tekinthető. A jelenlegi lapostetős kubus formázó bejárat a csarnok nyugati homlokzatához; annak északi részén kapcsolódik, később létrejött épületrészként, vele szemben a vasúti átjárást is biztosító hátsó bejárat tömbbel.

1910-re azonban már teljesértékű gépgyár-csarnok lett. Ekkora megépült a jelenlegi irodaépület is, akkor még a csarnokoktól különálló egységként.

1910 és 1930 között megtörtént a két épületrész egybenyitása, és a közös belső sínpálya kiépítése. Ez a háromhajós csarnok meghosszabbításával történt, fachtwerk-es szerkezettel. A második világháború után a kovácsműhelyt kibővítették, ami a gépgyár öthajós csarnok északi oldalának elbontásával járt. Ugyanekkor épült a bejárat melléképülete is.

1980-ban a Lenin Kohászati Művek döntött úgy, hogy Egyedi Gépgyár lesz az épületegyüttesből.

Az Egyedi Gépgyártó csarnok története a háromhajós csarnok építésével kezdődött, ami 1893-ra készült el. Magyar Királyi Vas- és Acélgyár működése alatt még faszervezetes öntöde volt. Ebben a csarnokban gyártották azokat az 1896-ban millenniumi kiállításra került öntöttvas oszlopokat is, amiket később be is építettek a csarnokba. Kiállításra került egy, a gyárterületről készült festmény, amin az Egyedi Gépgyár épületei is látszódnak. (lásd: miskolci Kohászati Múzeum).

1997-re megépült a gépgyár másik főépülete, az öthajós csarnok. Eredetileg itt is faoszlopok voltak, amiket később acélbronccsal megerősítettek. Ezzel egyidőben épült a gépgyárral szomszédos kovácsműhely is.

1903-ra a gyártelepen új öntöde épült, így a háromhajós csarnok elvesztette eredeti funkcióját. Egy ideig a szomszédos gépgyár nem használt gépeit és egyéb termékeket tárolták benne.

15 2018 résztvevők (SZIE, YBL):

Gál Bence
Gere Zsolt
Juhász Emese Csenge
Juhász Emese Katalinka
Lakatos Emese
Lengyel Zoltán
Szabó Balázs István
Zelenka Zoltán

Vezetők, szervezők:

Csontos Györgyi DLA (SZIE Ybl, vezető, oktató)
Tóth Viktor (Észak-Kelet Átjáró, építész)
Virág Norbert (SZIE Ybl, demonstrátor)
Csibi Dániel (SZIE Ybl, demonstrátor)

Szervező:

IPARI ÖRÖKSÉG TANMŰHELY

Támogatók:

SZENT ISTVÁN EGYETEM
YBL
ATJÁRÓ
Nemzeti Kulturális Alap

YBL MÉRŐS ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI KÖR, BUDAPEST

Ipari Örökség Tanműhely és tábor_2018_Miskolc_Egyedi gépgyártó csarnok

